

Afgørelser – Reg. nr.: 07846.00

Fredningen vedrører: Trælbanken

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet

09-06-1993

Kendelser

Deklarationer

FREDNINGSNÆVNET >

517 Højer Kommune

Trælbanken

1211/8-0040

1111 I NV

2 ha

INDHOLDSFORTEGNELSE

- KENDELSE af 9.6.1993 (nævn 2/93) - om fredning af voldsted med kulturhistoriske værdier. Status quo med offentlig adgang.

MATRIKELFORTEGNELSE

(ajour pr. 9/6 1993)

Fredningen omfatter (helt eller delvis) følgende matrikelnumre:

Matr.nr. 138 Kærgård, Emmerlev

Gældende matrikulært kortbilag:

SNS 1993

Se også REG. NR.:

Matr.nr. 138 Kærgaard, Emmerlev
Højer.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

10 JUNI 1993

Anmelder:

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT
Dommerkontoret, Nørregade 31,
6270 Tønder.

Den 9. juni 1993 afsagde Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt i sag:

J.nr. 2/93 Fredning af Voldstedet "Trælbanken", del af matr.nr. 138 Kærgaard, Emmerlev, i Højer kommune,

sålydende

K E N D E L S E :

Ved skrivelse af 18. januar 1993 rejste Skov- og Naturstyrelsen fredningssag for et område på ca. 2 ha af Voldstedet "Trælbanken" i Højer kommune. Begæringen om fredning af området er navnlig begrundet med ønske om at sikre de kulturhistoriske værdier, der knytter sig til voldstedet.

Området er i regionalplan 2000 udpeget som jordbrugsområde med beskyttelsesinteresser.

I forslaget til fredningsplan fra 1987 er området udpeget som sammenhængende naturområde og særligt beskyttelsesområde. Det er udpeget som geologisk, kulturhistorisk, friluftsmæssigt og landskabeligt værdifuldt område og som biologisk særlig værdifuldt området.

I kommuneplanen for Højer kommune er området udlagt som landbrugsareal.

Om baggrunden for fredningsforslaget har Skov- og Naturstyrelsen anført følgende:

Midtministeriet

Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 617-0030

ad SN 1211/8-0040

B

"I tiden omkring år 200 efter vores tidsregning blev der opført et voldsted i form af en ringvold med omgivende grav ca. 2,5 km nordøst for den nuværende Højer by og 0,5 km øst for Kærgård. Ringvolden kaldes i dag "Trælbanken" eller "Trælborg".

Trælbanken er ca. 125 m i diameter. Den blev bygget som en ringvold med et indre fladt plateau og en ydre voldgrav. Voldstedet er ombygget flere gange med anlæg af grave både uden for volden og indenfor og med udvidelse af selve volden.

Man har ikke med sikkerhed kunnet fastslå, hvorfor ringvolden er opført, og hvad den har skullet bruges til. Ved udgravninger i 1865 og 1978 er der ikke inden for volden fundet sikre spor af bebyggelse, men der er fundet enkelte spor af stolpehuller, trærester evt. fra tømmerarbejde og skår af keramik. Det er ud fra disse fund, man kan bestemme voldstedets opførelsestidspunkt til ca. 200 år efter vor tidsregning.

I de første århundreder efter vor tidsregning blev der opført flere voldanlæg rundt omkring i landet, ligesom der i denne periode blev anbragt store mængder af krigsbytte i søer og moser som f.eks. i Nydam mose ved Sundeved. Krigsbyttet blev formodentlig ofret til krigsguden som tak for sejren i et slag.

Det var en urolig periode med mange stridigheder, og opførelsen af Trælbanken skal nok ses som et led i forsvaret i denne del af landet, uden at man dog kan sige, hvem forsvarsanlægget var rettet mod.

Voldstedet fremtræder i dag som en banke, hvilket i hovedsagen skyldes, at området blev delvis planeret efter 1840. Inden den tid kunne man stå i skjul inden for volden.

Pløjning af området er imidlertid også med til at udjævne anlægget, og fortsat pløjning vil dels udjævne anlægget yderligere, dels kunne ødelægge de kulturhistoriske spor, der gemmer sig i og ved lægget."

Fredningsnævnet har bekendtgjort fredningsforslaget i JydskeVestkysten og i Der Nordschleswiger den 22. april 1993 samt i Stats-tidende den 24. april 1993. Offentligt møde har været afholdt den 28. maj 1993 med ejeren, myndighederne og andre interesserede.

Der fremkom ingen indvendinger imod fredningen, og ejeren har indgået forlig med sagsrejseren om erstatningen.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Trælbanken blev i 1982 tinglyst fredet efter § 48 i naturfredningsloven (nu § 12 i Naturbeskyttelsesloven). Denne tinglysning betyder bl.a., at anlægget ikke må ødelægges eller ændres, og at der ikke må opføres bebyggelse eller foretages terrænændringer inden for 100 m fra foden af anlægget. Tinglysningen er dog ikke til hinder for, at voldstedet stadig dyrkes.

Nævnet finder, at voldstedet "Trælbanken" bør sikres ved den foreslåede supplerende fredning.

Fredningsbestemmelserne for området, der er fastlagt til at udgøre 1,65 ha, og som er vist på kortet, der hører til nævnets kendelse, er herefter:

§ 1.

Fredningens formål:

Formålet med fredningen er at sikre voldstedet bevaret som et kulturhistorisk element i landskabet, at undgå yderligere udjævning og at bevare de kulturhistoriske levn og konstruktioner, voldstedet indeholder.

§ 2.

Terrænforhold.

Der må ikke foretages ændringer i terrænet ved afgravning,

påfyldning, planering, boringer eller lignende.

§ 3.

Bebyggelse og oplag.

Der må ikke bygges eller opsættes skure, fangstfolde, boder, master, vindmøller eller lignende. Der må ikke foretages oplag af f.eks. halm, roer og lignende.

§ 4.

Beplantning.

Der må ikke plantes i området.

§ 5.

Anvendelse.

Området må ikke pløjes eller udsættes for anden form for jordbe-
arbejdning.

Området må anvendes til slåning eller græsning, såfremt græsningen ikke bevirker, at græsdækket i væsentlig grad slides bort.

Passage med landbrugsredskaber er tilladt i forbindelse med driften af den del af marken, der ikke er omfattet af fredningen.

§ 6.

Metaldetektorer.

Der må ikke anvendes metaldetektorer i området undtaget i forbindelse med tilladte, videnskabelige undersøgelser.

§ 7.

Naturpleje.

Hvis ejeren ikke er interesseret i at anvende området til græsning eller slåning, kan fredningsmyndighederne efter drøftelse med ejeren og uden udgift for denne pleje området for at friholde det for bevoksning m.v.

Evt. uenighed mellem ejeren og fredningsmyndighederne afgøres af fredningsnævnet.

§ 8.

Adgangsforhold.

Offentligheden har adgang til gående færdsel på det fredede areal. De nærmere regler herfor og evt. skiltning herom aftales nærmere mellem ejeren og amtets fredningsafdeling.

§ 9.

Videnskabelige undersøgelser, markering, restaurering.

Ovenstående bestemmelser skal ikke være til hinder for, at der med fredningsnævnets og Skov- og Naturstyrelsens tilladelse samt efter forhandling med ejeren foretages videnskabelige undersøgelser i området. Skov- og Naturstyrelsen kan, uden udgift for ejeren, foretage markering eller restaurering af anlægget og opsætte informationsskilte.

§ 10.

Dispensation.

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, når det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Fortegnelse over matr.nr., som helt eller delvis er omfattet af fredningen:

Matr.nr. 138 Kærgaard, Emmerlev.

Mellem Skov- og Naturstyrelsen og ejeren Peter Petersen, Kærgårdsvej 10, 6280 Højer, er der indgået forlig om følgende erstatning:

1,65 ha á 23.000 kr. excl. moms	37.950 kr.
+ honorar for sagkyndig bistand incl. moms	<u>3.125 kr.</u>
ialt	<u>41.075 kr.</u>

Kendelsen vil være at tinglyse som servitut på den anførte ejendom med prioritet forud for al pantegæld og andre rettigheder af privatretlig oprindelse.

Kendelsen skal ikke i medfør af lov om naturbeskyttelse § 42 forelægges for Naturklagenævnet til efterprøvelse. Den, der eventuelt ønsker indsigelser behandlet, skal selv indanke kendelsen til Naturklagenævnet, Vermundsgade 38 B, 2100 København Ø, inden 4 uger fra den dag, kendelse er meddelt den pågældende.

T h i b e s t e m m e s :

Det nævnte areal fredes som foran bestemt.

Thomas Lauritsen

S.A. Koustrup.

Peter Fock

UDSKRIFTENS RIGTIGHED BEKRÆFTES.

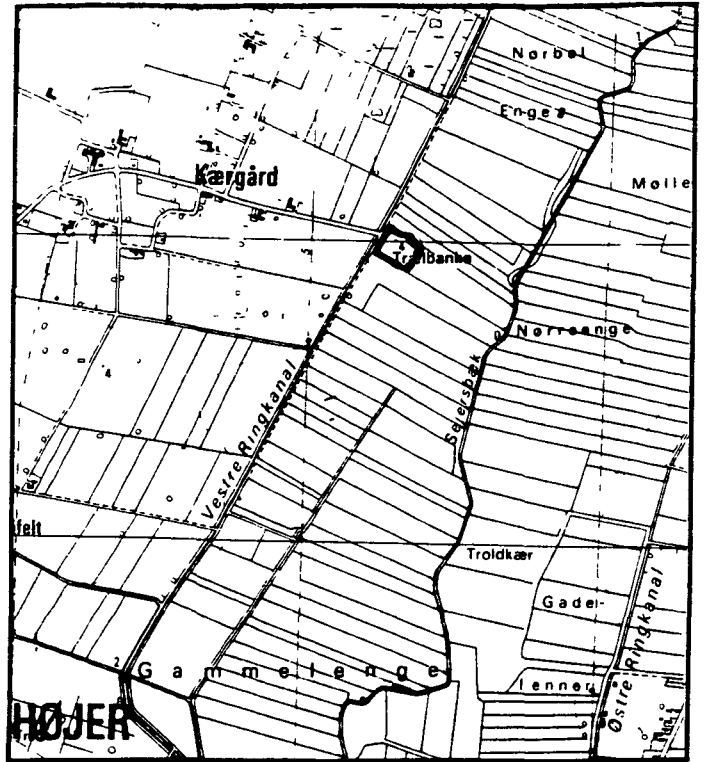
FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT, den 9. juni 1993

S.A. Koustrup.

Fredning af Trælbanke

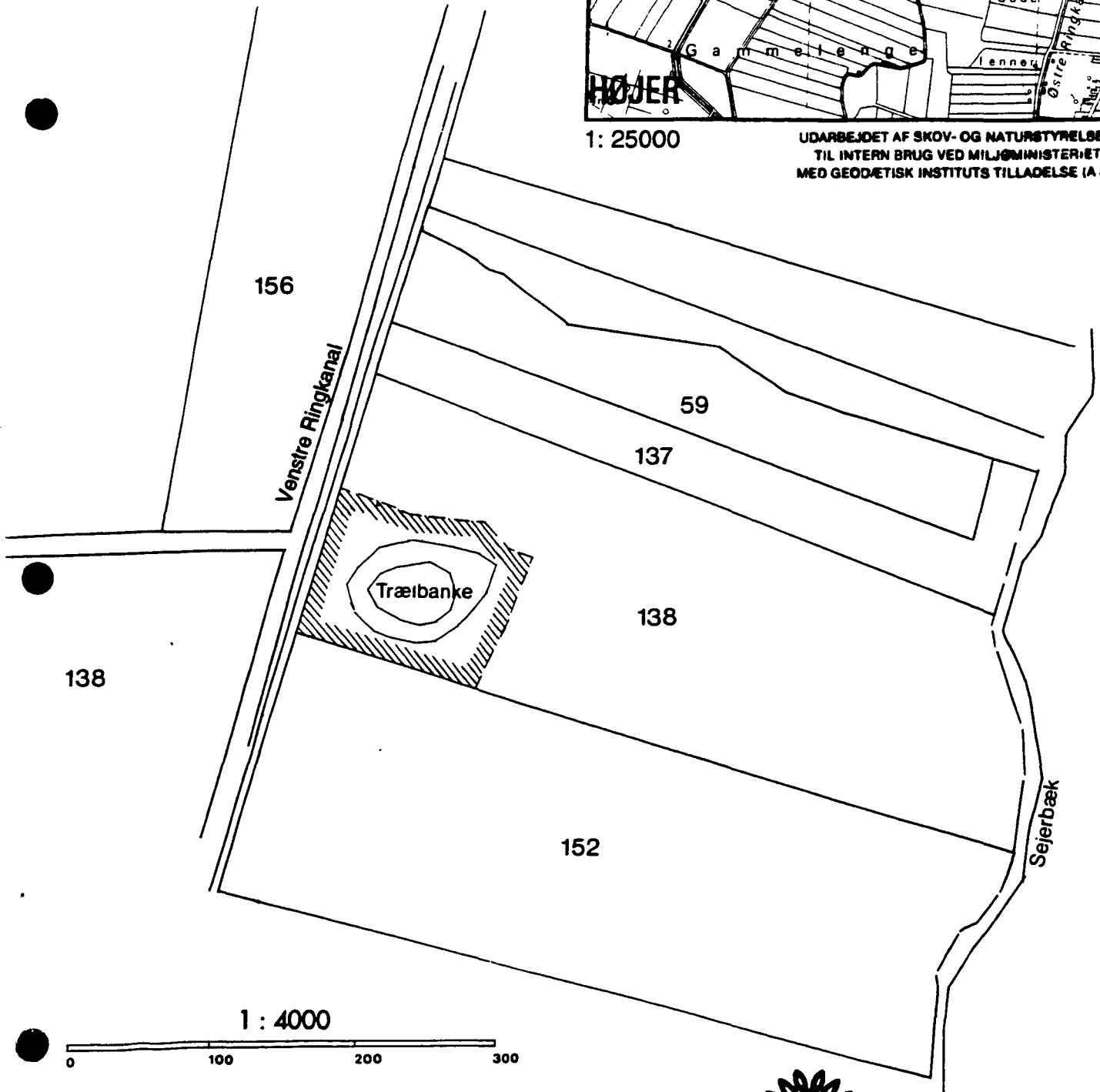
Kærgård, Emmelev
Højer Kommune
Sønderjyllands Amt

 Fredningsgrænse

1: 25000

UDARBEJDET AF SKOV- OG NATURSTYRELSEN
TIL INTERN BRUG VED MILJØMINISTERIET
MED GEODÆTISK INSTITUTS TILLADELSE (A 86)

1 : 4000

